

«Kompetanse for framtidens barnehage»

Strategi for perioden 2016-2020

1. utgave - 2016

Bildet er hentet fra dokumentet «Kompetanse for framtidens barnehage»

Utviklingsplan for barnehagene i Overhalla kommune

Innhold

1. Innledning	3
2. Tematiske satsingsområder	3
3. Barnehagefaglig grunnkompetanse og ledelse i barnehagen. – barnehagen som lærende organisasjon	3
3.1. Lederutdanning for styreere	4
3.2. Pedagogisk ledelse og videreutdanning for pedagoger i barnehagene	4
3.3. Ønsket videreutvikling av administrativ ledelse i barnehagene i Overhalla i planperioden... 4	
3.4. Ønsket videreutvikling for pedagogiske ledere / barnehagelærere i barnehagene i Overhalla i planperioden.....	5
3.5. Barnehagebasert barnehagelærerutdanning	6
3.6. Fagbrev/ barnehagebasert fagbrev.	6
3.7. Stillingsbeskrivelser for pedagogiske ledere, fagarbeidere og assistenter.	6
3.8. Barnehagebaserte personalutviklingstiltak kommunalt eller på arbeidsplassen som barnehagene ønsker å ha fokus på i planperioden.....	6
3.9. Arbeidsmiljøprosjekt i Ranemsletta barnehage 2016 – 2018.	7
4. Danning og kulturelt mangfold	7
4.1. Barnehagene i Overhalla som kulturarena og arena for mangfold og dannelse.	8
4.2. Utviklingstiltak i barnehagene i forbindelse med mottak av flyktninger og barn som kommer til Overhalla i forbindelse med arbeidsinnvandring (flerspråklige).....	8
5. Et godt språkmiljø for alle barn.....	9
5.1. Barnehagene i Overhalla som viktig aktør i barnas språkutvikling.	9
5.2. Sentrale utviklingsspørsmål i arbeid med språk.....	10
5.3. Pedagogisk ansvarlige i barnehagene (styrer og assisterende styrer) sin sjekkliste for god språkutviklingsledelse i barnehagen.....	10
5.4. Pedagogiske leder i barnehagen sin sjekkliste for god språkutvikling i barnehagen.....	10
5.5. Delmål for videreutvikling av barnehagenes arbeid med språk.	10
5.6. Konkrete planlagte tiltak for videreutvikling av barnehagenes arbeid med språk første del av planperioden.....	11
6. Realfagsfremmende aktiviteter i barnehagene.....	12
6.1. Tiltak for videreutvikling av barnehagenes arbeid med realfagsfremmende aktiviteter i barnehagene i planperioden.	12
6.2. Planlagt gjennomføring av tiltak for videreutvikling av barnehagenes arbeid med realfagsfremmende aktiviteter første del av planperioden.	13
7. Barn med særskilte behov.....	14
7.1. Arbeidet med tilretteleggingen for barn med spesielle behov.....	14
7.2. Organisering av arbeidet for barn med spesielle behov i Overhalla.	14
7.3. Utviklingstiltak i planperioden	15

8. System for kvalitetsvurdering i barnehagene.....	15
8.1. Krav til tilsyn i h t Lov om barnehager § 16	15
8.2. Kommunen som barnehagemyndighet sin måte å utøve sin tilsynsplikt på i planperioden.	15

1. Innledning

Kompetansehevingstiltakene, som omfatter både etter- og videreutdanningstilbud (EVU) og lokalt utviklingsarbeid, retter seg både mot den enkelte ansatte og mot hele personalgruppen. Sistnevnte kan omfatte samarbeid både innenfor én bestemt ansattgruppe og på tvers av ansattgruppene.

2. Tematiske satsingsområder

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse. Arbeidsplassen er den viktigste arenaen for kompetanseutvikling for alle ansatte.

Den nasjonale kompetansestrategien omfatter fire tematiske satsings- områder som er forankret i formålet og rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Disse er:

A. Pedagogisk ledelse – barnehagen som lærende organisasjon

B. Danning og kulturelt mangfold

C. Et godt språkmiljø for alle barn

D. Barn med særskilte behov

I tillegg er realfag kommet inn som et nasjonalt prioritert fagområde.

Overhalla er valgt ut som realfagskommune.

I denne planen er det m h t barns utvikling, spesielt lagt vekt på språkutvikling, realfagsfremmende utviklingstiltak og tiltak for flerspråklige barn.

3. Barnehagefaglig grunnkompetanse og ledelse i barnehagen.

– barnehagen som lærende organisasjon

Barnehagen må ha en pedagogisk ledelse som setter i gang og leder refleksjons- og læringsprosesser i organisasjonen. Ledelse av utviklings- og endringsprosesser er en sentral oppgave for styreren i samarbeid med de pedagogiske lederne. Sammen skal de bidra til at barnehagen er en lærende organisasjon. Styrer og pedagogisk leder har ansvar for å lede medarbeidere i det daglige arbeidet med barna. Styrerne og de pedagogiske lederne er rollemodeller med et særlig ansvar for at barnehagens verdigrunnlag og rammeplanens intensjoner etterleveres i praksis. Barnehagen må systematisk vurdere om egen praksis og barnehagens kultur bidrar til å fremme disse verdiene.

Et kjennetegn ved en lærende organisasjon er at alle ansatte er engasjert i å skape og dele kunnskap om hvordan de best kan nå organisasjonens mål. I slike organisasjoner stimuleres de ansatte til å se ting på nye måter og kontinuerlig utforske hvordan man kan lære sammen.

3.1. Lederutdanning for styrere

Mål i planperioden	Alle styrere og assisterende styrere i Overhalla skal ha tilleggsutdanning i ledelse.
Status 2016	2 styrere i de kommunale barnehagene har tilleggsutdanning i ledelse
Tiltak 2017 - 2019	Kommunen bør legge til rette for tilleggsutdanning i ledelse for styrere i kommunale barnehager.

3.2. Pedagogisk ledelse og videreutdanning for pedagoger i barnehagene

Mål 1	Alle pedagogiske ledere skal ha godkjent pedagogisk utdanning
Mål 2	50% av ansatte i barnehagene skal ha pedagogisk utdanning
Mål 3	Alle barnehager bør ha pedagog med videreutdanning i veiledning
Mål 4	Alle barnehager bør ha pedagog med videreutdanning i spesialpedagogikk
Mål 5	Overhalla kommune skal legge til rette for deltakelse i nasjonal videreutdanning for pedagoger i barnehager innenfor ulike fagområder som er relevante for barnhagedrift.
Status 2016	<ul style="list-style-type: none">• Pedagogiske ledere: Moamarka: 5, Skage: 10, Ranemsletta: 8, Gammelstua: 3• 1 pedagogisk leder har varig dispensasjon fra utdanningskravet.• 1 pedagogisk leder har midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet.• Ca 35% av de ansatte har pedagogisk utdanning• Ingen pedagogiske ledere har videreutdanning i veiledning.• 5 pedagoger i barnehagene har videreutdanning i spesialpedagogikk.
Tiltak 2016/ 2017	Kommunen har anbefalt deltakelse i statlig videreutdanning for 4 pedagoger barnehageåret 2016/ 2017 og fått godkjent disse av Utdanningsdirektoratet. Utdanningen gir 30 studiepoeng innenfor prioriterte fagfelt. Hver deltaker får kr 50.000 i stipend for å dekke vikarutgifter.

3.3. Ønsket videreutvikling av administrativ ledelse i barnehagene i Overhalla i planperioden.

Mål i planperioden	Alle styrere og assisterende styrere i Overhalla skal kunne utføre pedagogiske og administrative oppgaver på en slik måte at: <ul style="list-style-type: none">• Det bidrar til å fremme barns utvikling i samspill med barnehagens ansatte.• Det oppfyller eier sine forventninger m h t kvalitet i kommunens barnehager.
---------------------------	---

Styrernes vurdering av dagens ledelsesutfordringer knyttet god pedagogisk ledelse og godt utviklingsarbeid i barnehagene:

- For mye av tiden går til merkantile funksjoner.
- Praktisk organisering av tilbudet (betydelige endringer hvert år) og vikarhåndtering er krevende.
- Flere økonomioppgaver enn tidligere.
- Personalavdeling utførte tidligere det meste av oppgaver knyttet til følgende personaloppgaver: Permisjoner, lønnsmeldinger, stillingsendringer og håndtering av sykemeldinger. Dette faller nå på styrer.

- Det brukes for mye tid på å holde seg oppdatert på lover og regler.
- Posthåndtering fungerer ikke optimalt.
- Fravær føres i 2 systemer – dobbeltarbeid.
- Privat barnehage: Mange «eieroppgaver» faller på styrer, noe som går ut over pedagogisk ledelse i barnehagen.

Tiltak	Ønskelig med styrket pedagogisk ledelse i våre store barnehager.
Tiltak	Sekretærfunksjoner må vurderes, tilsvarende det skole og helse har tilknyttet sine enheter. Bedre kunnskap om kontortekniske oppgaver er nødvendig.
Tiltak	IKT-verktøyene for bruk i daglig drift kan bli bedre. Kontinuerlig opplæring er nødvendig. Avklaringer av forventninger til bruk av hjemmesider/ sosiale medier. Muligheten til å tilegne seg nok kunnskap om pedagogiske hjelpemidler må bli bedre.
Tiltak	For den som er både pedagogisk leder og styrer for 2 enheter, er det en utfordring å ha ett bein i begge leirer. Her må det jobbes for å få til best mulig arbeidsforhold for de som innehar slik stilling.
Tiltak	Det må avklares hvilken rolle styrer skal ha opp mot samarbeidsutvalgene. Mye arbeid faller på styrer. Felles opplæring av utvalgene er et viktig tiltak.
Tiltak	<u>Privat barnehage</u> Eierne må ha god kunnskap om hva det vil si å drive barnehage, slik det «eieroppgaver» og «styreroppgaver» fordeles på en god måte.
Tiltak høst 2016	Assisterende styrer tilsettes i Skage barnehage med 50% administrasjon/ pedagogisk ledelse fra 01.08.2016
Tiltak 2016	Ansettelse av 4 faste vikarer fra høst 2016.
Tiltak fra høst 2016	Ansettelse av prosjektleder 1. august 2016 i 40% stilling, som skal jobbe med pedagogisk bruk av læringsbrett i barnehager og skoler generelt og realfagsfremmende aktiviteter spesielt.
Tiltak 2017	Ny barnehage på Skage vil gi en bedre situasjon m h t organisatoriske utfordringer kommunen/ styrer har hatt de siste årene
Tiltak 2017	Fremtidig organisering av tilbudet i Overhalla sentrum må avklares i løpet av barnehageåret 2016/ 2017.
Tiltak 2016/17	Det skal settes søkelys på videreutvikling av barnehagenes merkantile funksjoner, for å få disse så formålstjenlig som mulig.
Tiltak 2016/17	Innføring av samarbeidsmøter mellom kommune og eiere av privat barnehage. (gjenoppta praksis fra tidligere)

3.4. Ønsket videreutvikling for pedagogiske ledere / barnehagelærere i barnehagene i Overhalla i planperioden.

Tiltak	Pedagogiske ledere må ha bedre grunnleggende opplæring og oppfølging. Veiledning av nyansatte pedagogiske ledere og barnehagelærere må settes i system
Tiltak	Arbeidsbeskrivelsene bør fornyes.

Tiltak	Det bør opprettes et felles forum i kommunen for pedagogiske ledere. Ledelse av dette forumet og hvordan det skal organiseres må diskuteres nærmere. Ønskelig med oppstart barnehageåret 2016/ 2017.
Tiltak 2016 og 2017	Oppstart felles forum som en del av Overhalla som realfagskommune. Dette vil være fase 1 av felles forum for pedagogiske ledere.

3.5. Barnehagebasert barnehagelærerutdanning

Mål	Overhalla kommune skal legge til rette for at fagarbeidere kan gjennomføre barnehagebasert barnehagelærerutdanning.
Tiltak påbegynt 2014	4 fagarbeidere deltar på utdanning. Hvis disse får bestått, så omgjøres deres stillinger til barnehagelærerstillinger.

3.6. Fagbrev/ barnehagebasert fagbrev.

Mål	Ved nyansettelser i Overhalla kommune kreves det fagbrev. I tilfeller det ikke er søkere med fagbrev, må assistenter som tilsettes forplikte seg til å ta fagbrev.
Status Overhalla 2016	Assistenter i barnehagene som ikke har fagbrev: Ranemsletta barnehage: 5 (1 tar barnehagelærerutdanning). Skage barnehage: 6 (3 er ferdig med teorien og 1 er sykepleier). Moamarka barnehage: (begge avdelinger): 4 Gammelstua barnehage: 2 (1 tar fagprøve høsten 2016).
Tiltak 2016 - 2020	Overhalla kommune skal legge til rette for at assistenter får mulighet til å ta fagprøve.

3.7. Stillingsbeskrivelser for pedagogiske ledere, fagarbeidere og assistenter.

Mål	I Overhalla skal vi ha stillingsbeskrivelser som beskriver: - forventninger m h t arbeidsoppgaver og ansvar hos den ansatte. - forventninger m h t god kommunikasjon med barn, foreldre og andre ansatte.
Tiltak 2016	Alle stillingsbeskrivelser skal i løpet av 2016 fornyes og gjøres kjent for de ansatte i samarbeid med fagforeningene. Gjennomgang av stillingsbeskrivelsene skal være obligatorisk ved nyttilsettinger/ vikariater.

3.8. Barnehagebaserte personalutviklingstiltak kommunalt eller på arbeidsplassen som barnehagene ønsker å ha fokus på i planperioden.

Tiltak i perioden som ikke er tidfestet	«Den gode kommunikasjonen»
	Kurs i LØFT: Gjenoppfriske og videreformidle LØFT-pedagogikken til nye ansatte.
	Felles arbeid med årsplan.
	Læring gjennom systematisk refleksjon av egen praksis.
	Opplæring i foreldreveiledning.
	Fokus på helse miljø og sikkerhet i barnehagene. Herunder: Førstehjelpskurs
	Praktisk presentasjon av hvordan vi kan lage gode pedagogiske opplegg for barna.
Arbeid med barns medvirkning.	
Videreutvikle kommunikasjon / informasjon mellom heim/barnehage	

	Drøfte de viktigste faktorene for å få til kontinuerlig godt arbeidsmiljø i barnehagene
	Samarbeid på avdelinger og mellom avdelinger.
	MOT – barnehagen som samfunnsbygger

Tiltak start 2016	MOT: Skole og barnehage som samfunnsbygger – 3 dager samling vår 2016 i Trondheim for barnehagestyrere og rektorer. Felles personalmøte for alle ansatte i barnehagene 28. september med foreleser fra MOT
-------------------	---

3.9. Arbeidsmiljøprosjekt i Ranemsletta barnehage 2016 – 2018.

Visjon:	Overhalla kommune skal være en foregangskommune nasjonalt når det gjelder helsefremmende arbeidsplasser innenfor barnehage
Mål	Å utvikle og implementere et egnet system for kompetanseutvikling Å involvere ansatte best mulig i alle faser av prosjektet Å høyne tjenestekvaliteten Å utvikle og implementere styringsdokumenter (normer /standarder / prosedyrer /arbeids-/tjenestebeskrivelser etc.). Å øke arbeidsgleden for ansatte Å redusere sykefravær
Tematiske satsings-områder i prosjektet	<ul style="list-style-type: none"> • Organisering, arbeidsmetodikk og samarbeid i barnehagehverdagen/-uken • Målrettet fysisk aktivitet for ansatte • Systematiske tiltak for arbeidsglede
Vår/høst 2016.	Kompetanseutvikling i K-LEAN som verktøy for systematisk og medarbeiderorientert gjennomgang / utvikling av relevante prosesser og arbeidsoperasjoner i barnehagen. Målgruppe: Styrer, prosjektleder, personalsjef, fagsjef for oppvekdrådmannen, m.fl.

4. Danning og kulturelt mangfold

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter, både i samspill med omgivelsene og med andre mennesker. Barn dannes inn i et samfunn preget av etnisk og kulturell variasjon. De skal utvikle evne til å forholde seg til og bidra til dette mangfoldet på en konstruktiv og inkluderende måte. Barnehagen er en svært viktig kulturarena hvor barn og voksne i fellesskap og ut fra sine ulike forutsetninger kan utforske begreper som danner grunnlag for hvordan vi forstår verden. Å forstå sin egen identitet og kultur i møtet med det flerkulturelle samfunnet er en forutsetning for inkludering og toleranse

4.1. Barnehagene i Overhalla som kulturarena og arena for mangfold og dannelse.

Mål	Barnehagene skal jobbe for felles forståelse rundt sentrale verdibegreper og bevisstgjøre barna overfor egen og andres identitet og kultur.
------------	---

Kontinuerlige tiltak i barnehagene i planperioden.	
<ul style="list-style-type: none">• Daglig bruke sang, musikk, bevegelse og andre estetiske uttryksmiddel: (eks Tarkus – Røris)• Gi barn og voksne oppleve og glede gjennom musikk, rytme og bevegelse.• Bruke ulike musikalske uttrykk i samspill med andre.• Utvikle basiskunnskap om ulike estetiske virkemidler. Ta i bruk ulike estetiske virkemidler og teknikker til å skape eget uttrykk.• Gjennomføre årlige konserter sammen med eksterne musikere.	
<ul style="list-style-type: none">• Gi barna kjennskap til lokale tradisjoner (rim, regler, sanger, handverk – lokale forestillinger) og til samisk kultur.	
<ul style="list-style-type: none">• Lære barna om barnehagens egen kultur og få forståelse av hvorfor vi har rammer og regler.• Lære barna om de kulturene som er representert i barnehagen.• Gi barna kunnskap om bygda og involvere dem i lokal kultur.	
<ul style="list-style-type: none">• Jobbe for bevisstgjøre barna sin identitet og selvfølelse.	
<ul style="list-style-type: none">• Skape en felles god barnehagekultur der alle barn behandles likeverdige.	

4.2. Utviklingstiltak i barnehagene i forbindelse med mottak av flyktninger og barn som kommer til Overhalla i forbindelse med arbeidsinnvandring (flerspråklige).

OVERORDNET STRATEGI I OVERHALLA KOMMUNE	Mottaks- og integreringsarbeidet har som hovedmål å oppnå likestilling gjennom like muligheter, rettigheter og plikter til deltakelse i samfunnet for alle innbyggere i Overhalla kommune uansett opprinnelse.
Mål for barnehagene	Barnehagene skal gi alle flerspråklige barn en god start for utvikling og læring i et nytt hjemland. Våre rutiner og pedagogiske opplegg skal vise at vi klarer dette. Det skal ikke skilles mellom flyktninger og barn som kommer gjennom arbeidsinnvandring.

Tiltak som må videreutvikles i planperioden 2016 – 2020.	
Gode rutiner/ prosedyrer for informasjonsflyt, samarbeid mellom alle involverte i arbeidet med flerspråklige i kommunen.	
<ul style="list-style-type: none">• Barnehagens ansatte trenger god informasjon og kunnskap før barna starter i barnehagen. Kunnskap om det landet barna kommer fra og deres kultur.• Godt samarbeid med flyktningetjenesten, helsestasjonen og andre samarbeidspartnere er en forutsetning, slik at alle har kunnskap om hva som totalt gjøres for barna og deres familie.	

<ul style="list-style-type: none"> • Barnehagen må kunne gi lik informasjon til foresatte med annet språk, på samme måte som til norske foresatte. Dette krever at skriftlig og muntlig informasjon blir oversatt til deres morsmål. Barnehagen har behov for noen som kan oversette skriftlig informasjon og tilgang til tolketjeneste. • Trygg oppstart for barn som starter i barnehagen krever at ansatte i barnehagen får informasjon om det som er viktig for barnet og hjemmet, og at barn og foreldre får informasjon om barnehagen og det som skal skje der.
<ul style="list-style-type: none"> • Morsmålsassistent/ ekstra fagarbeider eller pedagog vil ofte være nødvendig i startfasen for nye barn i barnehagen, hvis barnehagen ikke har dette fra før.
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehagene må ha bøker, materiell og nettressurser/ apper tilgjengelig om barn med ulike hudfarger og kulturer og ressurser som kan brukes i språkopplæring. Nødvendige grunnpakker må innarbeides i våre barnehager.
<ul style="list-style-type: none"> • Ansatte må få kontinuerlig opplæring for å kunne gjennomføre samtaler med barna, ha fokus på barnas bakgrunn, hvor de kommer fra (hvor de bor), familien og likheter og forskjeller. • Ansatte må trenes i å være gode rollemodeller når det gjelder inkludering!
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehagen må i samarbeid med flyktningetjenesten være en viktig arena for å bygge broer for inkludering med tanke på språk, hverdagsaktiviteter/sosiale sammenkomster i regi av foreldre og frivillige organisasjoner.
<ul style="list-style-type: none"> • Våre planer for overgangen fra barnehage til skole må utvikles videre med tanke på barn som kommer til landet kort tid før de skal starte på skolen. Dagens rutiner er ikke gode nok m h t dette.
<ul style="list-style-type: none"> • Kartlegging av språkutvikling må bli bedre. Se nærmere omtale av dette under hoveddel 5.

5. Et godt språkmiljø for alle barn

Et godt språkmiljø betyr at det finnes og gis rom for mange former for kommunikasjon gjennom fysiske, estetiske og verbale uttrykk. Arbeid med et godt språkmiljø inngår i alle deler av rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og inkluderer alle barn uavhengig av språklig bakgrunn. Uttrykksformene kommer til syne i formelle og uformelle læringssituasjoner i barnehagehverdagen. Ulike former for kommunikasjon er viktig for barns samhandling, og de er en forutsetning for utvikling av vennskap og deltakelse i barnehagens fellesskap. De ulike kommunikasjonsformene har også betydning for den språklige samhandlingen mellom barn og voksne og barn imellom. Et godt språkmiljø bør gi rom for at barn og voksne kan gi uttrykk for tanker, følelser og erfaringer, sette ord på dem og diskutere og reflektere sammen med andre.

5.1. Barnehagene i Overhalla som viktig aktør i barnas språkutvikling.

Hovedmål	Overhalla kommune skal ha tydelige retningslinjer for arbeid med språk i barnehagene og jobbe aktivt for at alle barn får utviklet sine språkferdigheter gjennom gode språkaktiviteter i barnehagen og godt språksamarbeid med foresatte.
-----------------	--

5.2. Sentrale utviklingsspørsmål i arbeid med språk.

- Hvilke «språkføringer» legger du som øverste leder for dine ansatte og hvordan sjekker du kvaliteten på avdelingenes arbeid med språk?
- Hvilke krav stiller du som pedagogisk leder på avdeling til de ansatte på din avdeling og hvordan rapporterer du til din leder status og utvikling m h t barnas språkutvikling?
- Hva skal til for at du som øverste leder eller pedagogisk leder søker hjelp hos eksterne fagfolk i arbeidet med barns språkutvikling?

5.3. Pedagogisk ansvarlige i barnehagene (styrer og assisterende styrer) sin sjekkliste for god språkutviklingsledelse i barnehagen.

- Være bevisst m h t hvordan de ansatte bruker språket; ansatte imellom og mellom voksne og barn.
- Ha samtaler med de ansatte om det «rette språket» overfor barna.
- Ha fokus på målet med lesetunder. Hva er det barna skal få med seg?
- Etterspørre opplegg som kombinerer bilder med tekst/ begrep.
- Stimulere de voksne til å spille på barnas interesser.
- Påse at ansatte bruker varierte språkaktiviteter og evaluerer hva som fører til utvikling.
- Legge til rette for gode refleksjonsøkter for ansatte der video og andre verktøy kan brukes i refleksjons- og utviklingsarbeidet.
- Ha klare forventninger til dine pedagogiske ledere i møtene med dine pedagogiske lederne.
- Gi tidsfrister for gjennomføring og tilbakemeldinger.
- Utfordre pedagogiske ledere og andre ansatte til å dele språkerfaringer og inspirere hverandre på fellesmøter.

5.4. Pedagogiske leder i barnehagen sin sjekkliste for god språkutvikling i barnehagen.

- Ha klart definerte mål med utgangspunkt i rammeplanen for arbeidet med språk på avdelingen/ i gruppen.
- Ha enkle gjennomføringsplaner for språkaktiviteter for å kvalitetssikre aktivitetene og for å hindre at alt stopper opp, selv om noen er borte.
- Definere språkmål for turer og innetid (dagens og ukens ord)
- Gjør assistenten/ fagarbeideren trygg på sin rolle. Gi konkret ansvar for oppgaver.

5.5. Delmål for videreutvikling av barnehagenes arbeid med språk.

Mål 1	Bygge opp pedagogisk nettverk med språkfokus ledet av eksterne kompetansepersoner for pedagogiske ledere. Etter 2 år skal nettverkene administreres lokalt.
Mål 2	Ekstern hjelp til å innføre språkaktiviteter for barnegrupper ved hjelp av læringsbrett (iPad).

Mål 3	Kjøp av kompetanse som gjennomfører demonstrasjonsaktiviteter sammen med ansatte og barn innenfor musikk/ drama/ språk/ fortellingsteknikker. Barnehagebasert etterutdanning.
Mål 4	Utvikle en felles plan for pedagogiske ledere i Overhalla sitt arbeid med språk.
Mål 5	Videreføre barnehagebasert systemarbeid sammen med PPT som startet i 2015.
Mål 6	Fokus på faglig samarbeid med helsestasjon i forbindelse med 2-års kontroll. Bedre samarbeidsrutiner. Felles fokus og forståelse for hvordan kartleggingsverktøy skal brukes? Felles diskusjoner om raske og effektive tiltak hvis betydelige avvik oppdages.
Mål 7	Gjennomføre felles regionale fokusdager med ulike språkutviklingsaktiviteter for ansatte for å utvide det pedagogiske repertoaret.

5.6. Konkrete planlagte tiltak for videreutvikling av barnehagenes arbeid med språk første del av planperioden.

Fagområde	Kommunikasjon, språk og tekst
Mål	Sikre en god overgang barnehage –skole (felles redskap).
Innhold	Sammenheng mellom «Å by barnet opp til dans», 20 spørsmål og leseutviklingssystemet SOL.
Aktiviteter	Revidere gjeldene plan og kvalitetssikre at planen følges. Gjennomføre system for <i>planlegging – gjennomføring og evaluering</i> .

Fagområde	Kommunikasjon, språk og tekst
Mål	Videreutvikle og kvalitetssikre barnehagens arbeid med språk i alle barnehager i kommunen. Sikre en god overgang barnehage –skole (felles redskap).
Innhold	«By opp barnet til dans» Innføring av et observasjonsskjema med fokus på de voksnes engasjement i barns språkutvikling. Gjennomføres i perioden september i 2014-høsten 2017.
Aktiviteter	Videre implementering og institusjonalisering av danseskjema, gjennom samarbeid med PPT. <ul style="list-style-type: none"> • Hver barnehage skal ha 6 samlinger med PPT. Aktiviteter i barnehagene mellom samlingene. • Kurs med relevante tema. • Personalmøte for de pedagogiske lederne i barnehagene, for å utveksle erfaringer rundt språkprosjektet. (2 barnehager samarbeider, ca 3 møter)

Fagområde	Kommunikasjon, språk og tekst
Mål	Kvalitetssikre at de voksne har god nok kunnskap om tiltak som kan settes i verk i forhold til språkutviklingen hos fremmedspråklige barn.
Innhold	Bruk av kartleggingsverktøy knyttet til flerspråklige barn. Kartleggingsverktøy og bruken av disse må være på plass senest høsten 2017.
Aktiviteter	Kurs for pedagoger/spesial pedagoger spesielt rettet mot flerspråklige barn (deltakere fra alle barnehager i kommunen, ca 8 ansatte).

Fagområde	Kommunikasjon, språk og tekst
Mål	Ansatte skal beherske bruk av læringsbrett som hjelpemiddel i gruppebasert språktrening.
Innhold	Innføring av apper til bruk i språklige aktiviteter.
Aktiviteter	Opplæring og praktisk gjennomføring i bruk av iPad. (Deltagere fra alle barnehager i kommunen, ca 16 ansatte)

Fagområde	Kommunikasjon, språk og tekst
Mål	Pedagogiske ledere skal bruke «pedagogisk dokumentasjon» som metode for utvikling av barnehagens språkaktiviteter.
Innhold	Ta i bruk og videreutvikle allerede igangsatt pedagogisk dokumentasjon i barnehagene.
Aktiviteter	Innføringskurs og oppfølgingskurs i «pedagogisk dokumentasjon som metode». (Alle pedagogiske ledere) Studietur i regi av Fylkesmannen høsten 2016 for utvalgte styrere.

6. Realfagsfremmende aktiviteter i barnehagene.

Mål	Overhalla kommune skal ha et opplæringsløp som fører til at barn og unges kompetanse i realfag forbedres gjennom gode aktivitetsøker som motiverer for kontinuerlig læring. <u>Dette skal vises</u> gjennom dokumentert systematisk arbeid med relevante fagområder i rammeplanen for barnehagene.
------------	---

6.1. Tiltak for videreutvikling av barnehagenes arbeid med realfagsfremmende aktiviteter i barnehagene i planperioden.

Tiltak 1	Barnehagene skal dokumentere fokus på <i>antall, rom og form og natur, miljø og teknikk</i> i sitt pedagogiske arbeid.
Tiltak 2	Gjennomføring av etterutdanningskurs for ansatte i barnehagene med hjelp fra høgskole/ universitet.
Tiltak 3	Utveksling og videreutvikling av kompetanse gjennom nettverksgrupper med deltakere fra barnehagene og fra skolene.
Tiltak 4	Stimulere til videreutdanning for ansatte i barnehagene.
Tiltak 5	Lage investeringsplan for læremidler/læringsressurser/utstyr og organisering av bruk.
Tiltak 6	Lære å bruke iPad som en av flere relevante realfagsrelaterte aktiviteter i barnehagene.
Tiltak 7	Fokus på realfagsfremmende læringsressurser i <u>barnehagenes uterom</u> (plasseringen av våre barnehager gir fantastiske muligheter).

Tiltak 8	Fokus på gjennomgående læringsressurser/ læremidler som kan brukes både i barnehage og skole.
Tiltak 9	Gi ansatte inspirasjon gjennom allerede utprøvde undervisningsmodeller: f eks prosjektet Forskerføtter og leserøtter i regi av Naturfagsenteret
Tiltak 10	Utvikle realfagsaktiviteter med fokus på miljø i barnehagene, gjennom bl a utforskende aktiviteter som knyttes til «Miljøfyrtårn» og «Grønt Flagg».

6.2. Planlagt gjennomføring av tiltak for videreutvikling av barnehagenes arbeid med realfagsfremmende aktiviteter første del av planperioden.

Fagområde	Natur, miljø og teknikk. Antall, rom og form.
Mål	Øke realfagskompetansen hos ansatte.
Innhold	Utvikling av bedre praksis knyttet opp mot realfagsatsningen i barnehagen. Gjennomføres i tidsrommet 2016-2018.
Aktiviteter	Nettverksgrupper bestående av lærere, pedagogiske ledere eller fagarbeidere i fra alle enheter i kommunen. (Oppstart i uke 40, 2016). Nettverksgruppene skal utveksle kunnskap og erfaring. Mellom nettverkssamlingene skal aktivitet gjennomføres i barnehagene og skolene. Fagpersoner fra Nord Universitet og/ eller andre fagpersoner vil delta på deler av samlingene.

Fagområde	Natur, miljø og teknikk. Antall, rom og form.
Mål	Øke realfagskompetansen hos ansatte, inspirere og motivere.
Innhold	Fagdag for ansatte med forelesere fra Universitet Nord og Matematikksenteret og/ eller Naturfagsenteret.
Aktiviteter	Teoretisk forankring og utprøving av aktiviteter.

Fagområde	Natur og matematikk
Mål	Øke realfagskompetansen hos ansatte.
Innhold	Barnehagelærer er godkjent for deltakelse på 30 studiepoeng videreutdanning ved Nord Universitet Levanger 2016/ 2017. (30 studiepoeng)
Aktiviteter	Teoretisk forankring og utprøving av aktiviteter.

Fagområde	Natur, miljø og teknikk. Antall, rom og form.
Mål	Fag- og erfaringssamling for realfagskommunene.
Innhold	Deltakelse på nasjonal realfagssamling på Gardermoen 26. og 27. september 2016 for utvalgte pedagoger og ledere fra barnehager og skoler.
Aktiviteter	Faglig påfyll og refleksjonsgrupper satt sammen av fagpersoner fra flere kommuner.

Fagområde	Realfag
Mål	Helhetlig utvikling av Overhalla som realfagskommune
Innhold	Styringsgruppe for gjennomføring av realfagskommunesatsningen.

Aktiviteter	Alle barnehagestyrere deltar i styringsgruppe sammen med skolelederne. Det skal gjennomføres 6 møter i løpet av barnehageåret for å koordinere arbeidet med realfag i kommunen de 2 neste barnehageårene.
--------------------	---

Fagområde	Realfag
Mål	Realfagsstrategi for Overhalla kommune
Innhold	Kommunal realfagstrategi
Aktiviteter	Utarbeide kommunal realfagstrategi som skal legges fram til politisk behandling før årsskiftet 2016/ 2017.

7. Barn med særskilte behov

Barn med særskilte behov omfatter både funksjons - nedsettelse og utviklingsmessige, språklige, emosjonelle, kognitive og sosiale vanskeligheter. Barn med særskilte behov vil kunne trenge mer av noe eller mer tilpasset oppfølging enn andre barn, slik som voksenstøtte, tilrettelegging, rutiner og fysiske hjelpemidler. Tidlig innsats er viktig, både av hensyn til barnets trivsel og utvikling i barnehagen. Konsekvensene av at barn ikke raskt får den hjelpen og støtten de har behov for, kan være alvorlig for utvikling og trivsel.

Barnehagen inngår i kommunens tverrfaglige og tverretatlige arbeid med barn og unge og skal samhandle med flere andre virksomheter. Arbeid med barn med særskilte behov handler både om hvordan barnas behov kan imøtekommes i det allmennpedagogiske arbeidet i barnehagen og hvordan de kan møtes med spesialpedagogiske tiltak. Et godt fysisk og psykososialt miljø for barn og voksne i barnehagen er et nødvendig grunnlag for arbeidet.

7.1. Arbeidet med tilretteleggingen for barn med spesielle behov.

MÅL	<ul style="list-style-type: none"> • Spesialpedagoger skal ha kompetanse i dokumentasjon, vurdering og kartlegging. • Ansatte som skal jobbe direkte med barn som har spesielle behov skal ha kunnskap om: <ul style="list-style-type: none"> - barns utvikling - utviklingsmessige utfordringer - ulike funksjonsnedsettelse - barnehagen som helsefremmende og forebyggende arena - barnehagen som tilrettelegger for deltakelse i fellesskapet, lek og læring - godt samarbeid med heimene - samarbeid med andre tjenester og instanser med ansvar for barns oppvekst
------------	--

7.2. Organisering av arbeidet for barn med spesielle behov i Overhalla.

I Overhalla kommune er det avsatt en stillingsressurs på 200% der det er tilsatt spesialpedagoger som veileder ansatte og som gjennomføre læringsfremmende aktiviteter for barn med spesielle behov. I tillegg har kommunen 50% logopedstilling som skal dekke barnehage, skole og voksenopplæring i kommunen. Disse fagpersonene samarbeider med fagpersoner på helsestasjonen, PPT og kompetansesentra for å få til best mulig

tilrettelegging for barn med spesielle behov.

7.3. Utviklingstiltak i planperioden

Tiltak fra høst 2016	Et bedre kontinuerlig fagsamarbeid internt i kommunen som inkluderer ledere og de fagfolkene som er omtalt under pkt 7.2 skal innføres. Fra høsten 2016 er det konkrete planer om faste tidsintervall m h t gjennomføring av samarbeidsmøtene.
-----------------------------	--

8. System for kvalitetsvurdering i barnehagene.

8.1. Krav til tilsyn i h t Lov om barnehager § 16

«Kommunen fører tilsyn med virksomheter etter denne lov. Kommunen kan gi pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjeningspliktige virksomheter. Hvis fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller hvis forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen vedta tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten. Kommunens stengingsvedtak skal sendes fylkesmannen til orientering. Vedtak om retting og stenging kan påklages til fylkesmannen.» **Dette gjelder både kommunale og private barnehager.**

8.2. Kommunen som barnehagemyndighet sin måte å utøve sin tilsynsplikt på i planperioden.

Tiltak 1	<u>Styremøter.</u> Disse møtene avholdes hver 14. dag. 1 gang i måneden gjennomføres deler av møtet sammen med skolelederne. Deltakere å styremøtene: Kommunale og ikke-kommunale barnehagestyrere og hovedtillitsvalgte i Utdanningsforbundet og Fagforbundet og fagsjef for oppvekst Fagsjef oppvekst har ansvar for at aktuelt lovverk etc. gjennomgås i dette forumet.
Tiltak 2	<u>Årsplaner.</u> Årsplanen skal sendes til godkjenning innen 15. september etter Lov om barnehager/ rammeplanen for barnehager, i h t kommunal utarbeidet sjekklister.
Tiltak 3	<u>Sjekklister for barnehagedrift etter Lov om barnehager</u> Styrer fyller ut egenerklæring som bekrefter oppfyllelse av lov og tilhørende forskrifter 1 gang per barnehageår. Frist for levering: 15. oktober hvert år. Egenerklæringen danner grunnlag for samtaler med fagsjef for oppvekst.
Tiltak 4	<u>Kommunalt tilsyn i barnehagen</u> Rådmannen og fagsjef for oppvekst gjennomfører tilsyn i hver barnehage hvert 2. år. Kommunens fagsjef velger ut tema hentet fra Lov om barnehager og tilhørende forskrifter. Tilsynet gjennomføres etter utarbeidet metodikk, der det gjennomføres samtale med leder og utvalgte ansatte. Her kan det også være aktuelt med samtale med barn og representanter for foreldre. Kommunens kapasitet vil kunne sette begrensninger m h t tilsynets omfang ved gjennomføring.

Tiltak 5	<u>Rutiner for opptak</u> Kommunen har egen rutine for gjennomføring av hovedopptak og opptak ved ledig kapasitet i løpet av barnehageåret. Ledige plasser etter hovedopptaket skal annonseres 14 dager før opptak på kommunens hjemmesider.
Tiltak 5	<u>Undersøkelser</u> Ansatte i barnehagene skal delta i kommunens medarbeiderundersøkelser Foreldre skal delta i foreldreundersøkelsen. Kommunen må i løpet av barnehageåret 2016/2017 vurdere hvordan foreldreundersøkelser skal gjennomføres, både m h t anonymitet og gjennomføringsmetode.
Tiltak 6	<u>Ansvar for tilsyn i h t forskrift om miljørettet helsevern</u> Dette ansvaret er delegert til Kommuneoverlegen i Midtre Namdal samkommune i planperioden fram til 01.01.2020.
Tiltak 7	<u>Ansvar for tilsyn bygg og anlegg (herunder lekeplasser)</u> Dette ansvaret er delegert til teknisk sjef i kommunen.